

**Crikvenica
Zdravi
Grad**

**PLANA ZA ZDRAVLJE I SOCIJALNO BLAGOSTANJE GRADA CRIKVENICE ZA
RAZDOBLJE 2023. - 2026.GODINE**

Uvod

Regionalni ured za Europu Svjetske zdravstvene organizacije pokrenuo je projekt "Zdravi grad" 1987. godine s ciljem da osnaži interes za pozitivni koncept zdravlja u gradovima diljem Europe te potakne i omogući direktnu suradnju među njima bez barijera političkih granica.

Projekt "Zdravi grad" podržava pristup zajednici temeljen na spoznaji da *zajednice raspolazu kapacitetom rješavanja vlastitih problema te da im treba pristupiti na način koji će podržati njihovu snagu, umjesto dokazivati njihove probleme i slabosti*. Organizacije u zajednici bazirane su na principu sudjelovanja, što podrazumijeva aktivnu uključenost ljudi zahvaćenih problemom u definiranju problema, planiranju i postavljenju stepenica za rješavanje problema te uspostavljanju struktura da se željene promjene očuvaju. Jačanje zajednice je termin koji se često pojavljuje u literaturi "Zdravog grada". Sam pojam "jačanja" najčešće se definira kao proces kojim pojedinci, organizacije i zajednice stječu moć gospodarenja svojim životima. Temeljni ključ osvjetljavanja procesa jačanja zajednice i socijalne promjene razumijevanje je interakcije i međusobnog preplitanja triju komponenata - učenja, akcije i promjene. Učenje zajednice ojačano je kroz direktnu akciju, a kroz proces aktivnog učenja razvijaju se vještine koje zajednicu čine **kompetentnom zajednicom**. Taj termin označava zajednicu koja brine o svojim članovima i pomaže im izlaziti na kraj sa problemima ili mijenjati vanjske sile okruženja. Takva je zajednica sposobna nositi se s vlastitim problemima, obogatiti vještinama, prikupiti energiju i iskustvo te, koristeći vanjske i unutarnje potencijale, sama odlučiti i rješavati problem s kojim je suočena. Projekt zdravih gradova i županija krenuo je 1988. godine kroz Školu narodnog zdravlja "Andrija Štampar" i dio je međunarodne inicijative zdravih gradova svijeta.

Grad Crikvenica se temeljem zaključka Poglavarstva donesenoga prije petnaestak godina prijavio za sudjelovanje u projekt *Zdravi grad*. Donijeta je i odluka o daljnjim aktivnostima, ali nažalost nisu provedene daljnje aktivnosti. Stoga je 2016. u Crikvenici održana Konsenzus konferencija na kojoj je donijet zaključak da se ponovo aktivno uključimo u projekt *Zdravi grad*. Na Konsenzus konferenciji odabrani su sljedeći prioriteti:

- *Jačanje kapaciteta za ranu i učinkovitu zaštitu mentalnog zdravlja obitelji, djece i mladih*
- *Unapređivanje uvjeta za ostanak mladih*
- *Promicanje važnosti zdrave prehrane i rekreacije u zdravom okolišu*
- *Unapređivanje skrbi o starima u zajednici.*

Gradsko vijeće Grada Crikvenice u studenom 2016. usvojilo je program rada Grad Crikvenica – Zdravi grad za razdoblje 2016. – 2019. Izradi novog programa za razdoblje 2023. – 2026. pristupilo se je koncem 2021. godine.

CILJ AKCIJE

Cilj ove akcije je motivirati građane i lokalnu zajednicu u gradovima i općinama Hrvatske da potpunije ostvaruju prava i potrebe građana priznata u Konvencijama UN-a vezanim za ljudska prava, medicinu i zdravlje.

Projekt Svjetske zdravstvene organizacije (EuWHO) "Zdravi grad" dugoročni je međunarodni razvojni projekt kojem je cilj postaviti zdravlje u sam vrh dnevnog reda političkih čimbenika u europskim gradovima i promicati sveobuhvatne lokalne strategije za zdravlje i održivi razvoj zajednice zasnovane na principima strategije "Zdravlje za sve do 2020. godine".

Projekt "Zdravi grad" u europskoj je regiji pokazao vrijednost cjelovitog (holističkog) pristupa problemima kao što su siromaštvo, nasilje, društvena izolacija, stanovanje, nezadovoljene potrebe starijih i/ili mladih ljudi, beskućnici i migranti, nezdravo prostorno planiranje, zagađenost, odsutnost prakse aktivnog sudjelovanja te ukazao na potrebu za ozbiljnim rješavanjem problema nejednakosti i održivog razvoja.

Zdravi grad prije svega treba biti grad za sve stanovnike, socijalno osjetljiv i sposoban odgovoriti na različite potrebe i očekivanja svojih građana.

Koordinacijski odbor projekta *Grad Crikvenica - zdravi grad*

Na temelju članaka 19. i 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) i članka 34. Statuta Grada Crikvenice («Službene novine Grada Crikvenice» broj 103/21), Gradsko vijeće Grada Crikvenice na sjednici održanoj 27. veljače 2023. godine donijelo je

PLAN ZA ZDRAVLJE I SOCIJALNO BLAGOSTANJE GRAD CRIKVENICE ZA RAZDOBLJE 2023. - 2026.GODINE

NAZIV PRIORITETNOG PODRUČJA

1. JAČANJE KAPACITETA ZA RANU I UČINKOVITU ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA OBITELJI, DJECE I MLADIH
2. UNAPRJEĐIVANJE UVJETA ZA OSTANAK MLADIH
3. PROMICANJE VAŽNOSTI ZDRAVE PREHRANE I REAKCIJE U ZDRAVOM OKOLIŠU
4. UNAPRJEĐIVANJE SKRBI O STARIJIMA U ZAJEDNICI

1. JAČANJE KAPACITETA ZA RANU I UČINKOVITU ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA OBITELJI, DJECE I MLADIH

Članovi tima : Ivana Azinović Vukelić, Katja Borovac, Martina Magaš, Admira Iljazi, Draženka Mažar, Miljana Šegulja, Marija Repar.

Koordinator tima : Andrea Bačić-Pavat

Prijedlog izradila: Andrea Bačić-Pavat

1. Sadašnje stanje u Gradu Crikvenici

1.1 Ispitivanje potreba i analiza postojećih aktivnosti vezanih uz promociju i zaštitu mentalnog zdravlja na području grada Crikvenice

Nužan korak prije definiranja ciljeva i osmišljavanja plana aktivnosti vezanih uz zaštitu mentalnog zdravlja djece, mladih i obitelji grada Crikvenice bio je ispitati potrebe roditelja i različitih djelatnika koji direktno rade s djecom i mladima. U tu svrhu osmišljena su dva upitnika s pitanjima otvorenog tipa u formi Google obrasca od kojih je jedan prosljeđen na ispunjavanje stručnim djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova, udruga, klubovima, CZSS, i sl. a drugi obrazac je prosljeđen roditeljima djece koja pohađaju vrtić Radost, osnovne škole (OŠ Zvonka Cara i OŠ Vladimira Nazora) i srednju školu dr. Antuna Barca Crikvenica.

Ukupno je 40 osoba koje direktno rade s djecom i mladima ispunilo upitnik od čega je najviše njih (21) zaposleno u osnovnoj školi, 8 u vrtiću, 4 u srednjoj školi, 2 u CZSS te 5 iz udruga i klubova s područja Crikvenice.

Ukupno je 84 roditelja ispunilo upitnik.

I stručni djelatnici i roditelji kao najčešće probleme mentalnog zdravlja s kojima se djeca i mladi danas susreću navode **anksiozne smetnje (tjeskoba, strah, briga), depresivne smetnje te ovisnost o digitalnima medijima** (općenito Internet, društvene mreže, video-igrice). Stručni djelatnici navedene probleme mentalnog zdravlja najčešće i prepoznaju kod djece i mladih s kojima su u direktnom kontaktu.

Usklađeni odgovori se dobivaju i u isticanju najčešćih problema mentalnog zdravlja s kojima se susreću obitelji, a to su **depresivne smetnje, stres i manjak financija** što dovodi do brige o egzistenciji.

Od promotivnih aktivnosti i aktivnosti vezanih uz zaštitu mentalnog zdravlja koje se provode u ustanovama u kojima rade, stručni djelatnici ističu radionice s djecom na satovima razredne zajednice, trening životnih vještina, različite projekte i predavanja u kojima sudjeluju profesori i djeca, sportske aktivnosti itd. Više od polovice roditelja navodi da ne zna za aktivnosti koje se provode u ustanovama koje pohađaju njihova djece ili smatraju da se ništa ne provodi. Oni koji ipak prepoznaju navedene aktivnosti ističu trening životnih vještina, radionice na satu razredne zajednice, radionice koje vode vanjski stručnjaci u školama, razgovore s pedagoginjama ili psihologinjom i sl.

Jedna trećina stručnih djelatnika navodi da ne zna koje se aktivnosti i usluge zaštite mentalnog zdravlja nude u lokalnoj zajednici. Dio njih navodi udrugu Sretniji grad, Centar Izvor Selce, savjetovalište Elan, CZSS, KLA.. U skladu s ovim rezultatima više od polovice roditelja navodi da ne zna za takve aktivnosti i usluge ili smatraju da ne postoje u lokalnoj zajednici.

Kao mjesta gdje mogu dobiti pomoć vezanu uz zaštitu mentalnog zdravlja, najveći dio roditelja je istaknuo udrugu Sretniji grad (njih 11), savjetovalište u sklopu vrtića (6), Centar Izvor Selce (6), liječnika obiteljske medicine (5), pedagoga (5), školska ambulanta (4) itd.

23,8% roditelja je izjavilo da je potražilo pomoć vezano uz problem mentalnog zdravlja djece ili nekog od članova obitelji ali većina navodi da je pomoć tražila u Rijeci.

Stručni djelatnici i roditelji naveli su i prijedloge aktivnosti i usluga za koje smatraju da nedostaju u lokalnoj zajednici. Dio njih iskazuje potrebu za većom informiranosti o uslugama i aktivnostima koje se nude u gradu i gdje se može dobiti stručna pomoć vezano uz probleme mentalnog zdravlja. Ističu potrebu za zapošljavanjem stručnih djelatnika (logopeda, socijalnog pedagoga, psihologa, radnog terapeuta..). Neki ističu potrebu za stručnom podrškom posebno usmjerenom određenim specifičnim skupinama poput trudnica i mladim roditeljima te žrtvama nasilja ili počiniteljima nasilja. Predlažu organiziranje radionica za djecu i mlade, za roditelje i nastavnike; dio njih predlaže osnivanje klubova za mlade (sportskih, kulturno-umjetničkih), uređivanje prostora u gradu gdje se mogu organizirati različite aktivnosti za djecu i obitelji i gdje se može kvalitetno provoditi slobodno vrijeme itd.

Zaključci:

- Broj stručnih djelatnika i roditelja koji su ispunili Google obrazac je **puno manji od očekivanog**.
- Dobiveni rezultati ukazuju na činjenicu da su aktivnosti i usluge ustanova i udruga koje djeluju u lokalnoj zajednici a vezane su uz zaštitu mentalnog zdravlja djece, mladih i obitelji **nedovoljno prepoznate** i od strane roditelja ali i od strane stručnih djelatnika koji su sudjelovali u ispunjavanju upitnika. (Značajan dio stručnih djelatnika ne zna gdje uputiti djecu i roditelje koji imaju probleme mentalnog zdravlja, većina roditelja koji navode da su potražili pomoć radi problema mentalnog zdravlja istu su potražili u gradu Rijeci a ne lokalnoj zajednici, više od polovice roditelja ne zna gdje bi na području lokalne zajednice moglo dobiti pomoć ili smatra da takve usluge ne postoje).

- Problemi mentalnog zdravlja djece i mladih koje najviše ističu i stručni djelatnici i roditelji u skladu je sa istraživanjima o problemima mentalnog zdravlja na nacionalnoj razini. Naime, prema izvješću UNICEF-a iz 2021. godine o mentalnom zdravlju djece i adolescenata, učestalost problema mentalnog zdravlja kod ove skupine u Hrvatskoj je visokih 11,5 posto (10-19 godina) u čemu prednjače anksiozno-depresivne smetnje. Navedene smetnje uz utjecaj same pandemije COVID-19 povezano je i uz sjedilački način života, digitalizacije te vrijednosnog sustava usmjerenog isključivo na akademski i karijerni uspjeh.
- Prepoznati problemi mentalnog zdravlja s kojima se obitelji suočavaju povezani su s preliminarnim rezultatima nacionalnog istraživanja o utjecaj pandemije 'Kako smo?' Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (2020). Stres i anksiozno-depresivne smetnje povezane su sa različitim iskustvima i posljedicama vezanim uz samu pandemiju COVID-19 (doživljavanje velikog broja stresora, bolesti vezane uz COVID-19, promjene u obavljanju posla, gubitak posla, razdvojenost od ranjivih članova obitelji, promjena načina života radi izolacije, nemogućnost obavljanja potrebnih zdravstvenih pregleda, teže nošenje s zahtjevima roditeljstva itd.)
- Postoji potreba za većim informiranjem i roditelja i stručnih djelatnika o aktivnostima i uslugama zaštite mentalnog zdravlja u lokalnoj zajednici kako bi isti znali gdje mogu dobiti potrebnu pomoć.
- Postoji potreba za educiranjem stručnih djelatnika o problemima mentalnog zdravlja radi mogućnosti što ranijeg prepoznavanja i detektiranja problema te adekvatnog usmjeravanja djeteta i roditelja prema stručnom djelatniku ustanove ili drugim stručnjacima u lokalnoj zajednici.
- Postoji potreba za provedbom radionica i aktivnosti za djecu i mlade s ciljem osnaživanja i poticanja pozitivnog razvoja a radi preveniranja problema mentalnog zdravlja.
- Postoji potreba za provedbom radionica i aktivnosti za roditelje s ciljem educiranja o problemima mentalnog zdravlja, unaprjeđenja roditeljskih vještina i poticanja pozitivnog roditeljstva.
- Postoji potreba za provođenjem slobodnog vremena u aktivnostima uživo, u direktnom kontaktu s drugima (sportske aktivnosti, kulturno-umjetničke aktivnosti, aktivnosti promocije mentalnog zdravlja i sl.)

1.2 Snage i poteškoće s kojima se susreću učenici sedmih razreda

Mentalno zdravlje, onako kako ga definira Svjetska zdravstvena organizacija, stanje je dobrobiti u kojem pojedinac ili pojedinica prepoznaje svoje vlastite sposobnosti, u mogućnosti je nositi se s normalnim životnim stresovima, može produktivno raditi te je u mogućnosti pridonositi zajednici u kojoj živi (WHO, 2001, 2013).

Istraživanja provedena kod nas i u svijetu pokazuju da je pandemija na život djece i mladih ljudi utjecala negativno. Obzirom na rezultate ranije provedenih istraživanja i mi smo željeli ispitati kako se osjećaju učenici sedmih razreda, kako bi utvrdili potrebe i planirali aktivnosti.

Upitnikom koji smo koristili dobili smo podatke o prosocijalnom (dobronamjernom) ponašanju, kontroli emocija, poteškoćama u vršnjačkim odnosima, problemima u ponašanju i poteškoćama pažnje i hiperaktivnosti.

Podaci istraživanja pokazuju da učenici imaju dobro razvijeno **prosocijalno (dobronamjerno) ponašanje**: trude se biti obzirni prema drugima, spremni su dijeliti sa drugima, dobrovoljno pomoći kada se osjećaju povrijeđeno ili uznemireno i dobro se odnose prema mlađoj djeci.

Analiza podataka nadalje pokazuje da učenici imaju **teškoće u kontroli emocija**, pa tako u prosječnom razrednom odjelu (razredni odjel od 18/19 učenika):

- troje djece ima glavobolje, mučnine ili BUT
- petero učenika u ima puno briga
- dvoje učenika se osjeća nesretno potišteno ili plačljivo
- troje učenika se u novim situacijama osjeća nervozno i ima problema sa samopouzdanjem
- dvoje učenika ima puno strahova

Prisutne su i **poteškoće pažnje i hiperaktivnosti**, četvero učenika lako gubi pažnju i koncentraciju.

Iako 67,9% učenika u ispitivanom uzorku navodi da se u svom razredu osjeća izvrsno i da ima dobro društvo, upitnikom smo utvrdili i da značajni dio učenika ima **poteškoće u vršnjačkim odnosima**:

- dvoje učenika u razredu se osjeća usamljeno i ima bolje odnose sa odraslima nego s vršnjacima
- troje učenika u razredu ima malo prijatelja
- dvoje učenika nema prijatelja u razredu ali ima izvan njega.

Učenici navode da im je teško i da dugo pate. Dva odnosno tri učenika u razredu ističu da su navedene teškoće prisutne više od godine dana i da ih te teškoće jako uznemiruju, zbog teškoća koje imaju teško i ljudima oko njih (29,19%), a teškoće najviše utječu na uspjeh u školi i odnose s prijateljima.

U zadnjih mjesec dana učenici navode da su imali najviše problema sa školom i svojim izgledom. Manje učestalo navode probleme u odnosu sa roditeljima i braćom i sestrama.

Kad imaju poteškoće uglavnom se za pomoć obraćaju roditeljima (51,7 %), značajni dio učenika poteškoće koje imaju držali bi za sebe (24,1%), neki bi podijelili sa prijateljima (13,8%), braćom i sestrama (8,6%) ili učiteljima (1,7%). Nameće se pitanje, zbog čega učenici nemaju više povjerenja u roditelje (samo polovina bi svoje teškoće podijelila sa roditeljima). Ovo je jedno od područja na kojem bi se svakako trebalo poraditi. Naime, poznato je da je jedan od zaštitnih čimbenika dobar odnos između roditelja i djece.

Tijekom Pandemije učenicima je bilo najteže: nošenje maski, nemogućnost druženja sa prijateljima, online nastava, covid potvrde, nemogućnost odlaska na izlete s obitelji, strah od obolijevanja bliskih osoba- bake i djeda, gubitak bake , veliki broj ljudi koji su umirali od Covida, nepoštivanje epidemioloških mjera.

Zaključak:

Iako uzorak nije bio brojčano velik (u ispitivanju je sudjelovalo 58 učenika) dobivene podatke možemo uzeti kao pokazatelje stanja među učenicima sedmih razreda. Podaci koje smo dobili pokazuju da učenici imaju emocionalne teškoće, teškoće u vršnjačkim odnosima, te teškoće pažnje i koncentracije što negativno utječe mentalno zdravlje. Ukoliko se ne djeluje pravovremeno u smislu prevencije i pružanja

učinkovite pomoći za očekivati je da će se problemi mentalnog zdravlja s godinama povećavati. Važno je istaknuti da je školsko okruženje, uz ono obiteljsko, jedan od najvažnijih čimbenika kada se govori o prevenciji problema mentalnog zdravlja djece i mladih. Podaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo govore u prilog tome da u razrednome odjelu od 25 učenika čak njih pet se suočava s problemima mentalnog zdravlja, a samo jedan od njih dobiva stručnu pomoć.

1.3. Probir rizika mentalnog zdravlja učenika 1.r.SŠ

U školskoj ambulanti se ispitivanje rizika u mentalnom zdravlju radi u sklopu sistematskog pregleda učenika u 1. r. SŠ, jer su emocionalne i psihološke teškoće česte u dobi intenzivnog rasta i razvoja djece. Rizik u mentalnom zdravlju osim uobičajenim stručnim razgovorom procjenjuje se pomoću međunarodnog standardiziranog upitnika YP-CORE. Upitnik svaki učenik/ca ispunjava u papirnatom obliku na sistematskom pregledu. Bodovani upitnik postaje sastavni dio zdravstvenog kartona. Ukoliko je potrebno, školski liječnik obavještava roditelje o rezultatima i u dogovoru s roditeljima razmatra daljnje postupanje.

YP CORE upitnik se sastoji od 10 tvrdnji koje opisuju kako se učenik/ca mogao/la osjećati u posljednjih tjedan dana. Svoju procjenu označuju zaokruživanjem odgovarajućeg broja.

Učenici koji su prije sistematskog pregleda bili uključeni u obradu ili liječenje zbog teškoća u mentalnom zdravlju jednako ispunjavaju upitnik kao i svi drugi, uz napomenu da kod odluke o intervenciji školski liječnik uzima u obzir preporuke u okviru dosadašnje obrade/liječenja.

Ako je potrebna intervencija, školski liječnik obavještava učenika na samom sistematskom pregledu i telefonom poziva roditelja na savjetovanje. Najčešće intervencije su savjetovanje kod samog školskog liječnika, savjetovanje kod školskog psihologa ili drugog odgovarajućeg stručnog suradnika škole, pregled i obrada u Službi za mentalno zdravlje NZZJZ PGŽ te pregled i obrada u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti.

U šk. god. 21/22 sistematskom pregledu je pristupio 61 učenik. Kod 20 % učenika je utvrđen rizik, te je preporučeno suport školskog psihologa. Najčešće su se osjećali bezvoljno, bespomoćno, nervozno ili živčano, imali su uznemiravajuće misli, probleme sa spavanjem te im je palo na pamet da si naude.

1.4. Djeca s teškoćama i osobe s invaliditetom

Roditelji djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom suočavaju se sa nizom neočekivanih izazova te im je potrebna sustavna i cjelovita podrška tijekom cijelog vremena odrastanja djeteta. Procjenjuje se da se u Hrvatskoj svake godine rodi oko četiri tisuće djece koja su u riziku od razvojnih odstupanja, a prema podacima HZZO-a u Hrvatskoj živi 32 101 dijete s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju. Kako bi se potaknuo što optimalniji razvoj potrebno je osigurati niz učinkovitih intervencija od najranije dobi. Dostupnost usluga ovisi o adekvatnom broju stručnjaka, kao i o razini suradnje između stručnjaka različitih profila.

1.5. Ljudski resursi

Zbog poteškoća na planu jezično - govorne glasovne komunikacije sve je veći broj odgoda polaska u školu. To se može pripisati činjenici da djeca ne dobivaju adekvatnu podršku na otklanjanju navedenih teškoća u predškolskoj dobi.

Prema procjeni stručnog tima vrtića (psihologa, pedagoga) na godišnjoj razini oko 50 djece starije od 5 godina ima govorno - jezične teškoće. U osnovnim školama (OŠ V. Nazor i OŠ Zvonka Cara) rješenja o primjerenom obliku školovanja uz rehabilitacijsku potporu logopeda ima oko 60 učenika. Djeca nemaju dostupnu adekvatnu logopedsku podršku, tj. na području Grada Crikvenice aktivan je 1 logoped (pri OŠ Zvonka Cara za obje osnovne škole) što je nedostatno. Djeca kod koje su uočene govorno-jezične teškoće na logopedsku procjenu odlaze u KBC Rijeka, dok se na provedbu logopedskog tretmana jako dugo čeka. Iz tog razloga veliki broj djece na logopedski tretman odlazi u privatne ustanove na riječkom području.

Iz navedenoga proizlazi potreba da se radi u cilju osiguravanja logopeda u predškolskoj i osnovnoškolskim ustanovama.

PODRUČJA RADA

1. PROMICANJE MODELA MENTALNE ZAŠTITE USMJERENIH NA DJECU, MLADE I OBITELJI

1.1. Ciljevi:

1. Povećati vidljivost usluga mentalnog zdravlja u zajednici.
2. Unaprijediti mentalno-zdravstvenu pismenost građana.
3. Uspostaviti koordiniranu i kontinuiranu suradnju između dionika skrbi o mentalnom zdravlju.
4. Unaprjeđenje aktivnosti kroz razmjenu primjera dobre prakse unutar mreže Zdravih gradova.

1.2. Ciljana skupina:

1. Djeca, mladi i obitelji
2. Odgojno - obrazovni djelatnici i stručnjaci na području zaštite mentalnog zdravlja

1.3. Aktivnosti :

1. Izrada adresara usluga vezanih uz mentalno zdravlje na području grada Crikvenice.
2. Izrada promotivnih materijala za WEB stranice grada.
3. Kontinuirana provedba aktivnosti vezanih uz promociju zaštite mentalnog zdravlja.
4. Izrada Protokola o suradnji dionika i stručnjaka skrbi o mentalnom zdravlju grada Crikvenice.
5. Studijske posjete i organizacija edukacija u suradnji s drugim Zdravim gradovima (dijeljenje primjera dobre prakse)

1.4. Evaluacija:

1. Izrađen adresar usluga vezanih uz mentalno zdravlje koji je dostupan svim građanima

2. zrađen protokol o suradnji dionika i stručnjaka skrbi o mentalnom zdravlju
3. broj posjetitelja na web stranicama grada
4. broj posjetitelja na aktivnostima promocije mentalnog zdravlja
5. broj edukacija/studijskih posjeta

2. UNAPREĐIVANJE MENTALNOG ZDRAVLJA DJECE I MLADIH

2.1. Ciljevi:

1. Rano prepoznavanje problema mentalnog zdravlja.
2. Unaprjeđivati roditeljske vještine i ranu interakciju.
3. Poticati pozitivni razvoj djece i mladih.

2.2. Ciljana skupina:

1. Djeca, mladi i obitelji
2. Odgojno - obrazovni djelatnici

2.3. Aktivnosti:

1. Nastavak kontinuirane provedbe postojećih aktivnosti (savjetovanje djece, mladih, roditelja, procjena jakih strana i potreba, radionice edukativnog karaktera, edukacije za djelatnike ustanova i sl.)
2. Organizacija i provedba ciklusa radionica za roditelje djece 5. razreda OŠ i 1. razreda SŠ
3. Organizacija i provedba ciklusa radionica za djecu i mlade u 5. razredima OŠ i 1. razredima SŠ
4. Organizacija i provedba ciklusa radionica za odgojno obrazovne djelatnike vrtića i škola

2.4. Evaluacija:

1. broj provedenih radionica sa roditeljima, djecom i odgojno obrazovnim djelatnicima
2. broj prisutnih roditelja, djece i odgojno-obrazovnih djelatnika na radionicama
3. procjena zadovoljstva sudionika provedenim radionicama i utvrđivanje potreba za dodatnim stručnim temama – evaluacijska anketa – google obrazac)

3. PODRŠKA DJECI S TEŠKOĆAMA, OSOBAMA S INVALIDITETOM I NJIHOVIM OBITELJIMA

3.1. Ciljevi:

1. Povećati informiranost i senzibilitet javnosti za potrebe djece s teškoćama i osoba s invaliditetom te njihovih obitelji.
2. Senzibilizirati i educirati odgojno obrazovne djelatnike za potrebe djece s teškoćama.
3. Poticati komunikaciju između obitelji i stručnjaka koji rade s djecom s teškoćama i osobama s invaliditetom s naglaskom na brigu o njihovom mentalnom zdravlju od ranog razvojnog perioda do odrasle dobi.

4. Razviti model pružanja podrške i brige o mentalnom zdravlju djeci TUR i osobama s invaliditetom te njihovim obiteljima.

3.2. Ciljana skupina:

1. Djeca i mladi s teškoćama u razvoju
2. Osobe s invaliditetom
3. Obitelji djece s teškoćama u razvoju
4. Odgojno - obrazovni djelatnici

3.3. Aktivnosti:

1. Organiziranje sveobuhvatnijeg pružanja informacija i usluga djeci, mladima, obiteljima, odgojno obrazovnim institucijama o podršci u obrazovanju i brizi za mentalno zdravlje
2. Izrada informativnih materijala o određenoj temi da bi se senzibilizirala javnost za potrebe djece s teškoćama *i osoba s invaliditetom*, te objava na WEB stranicama grada
3. Korištenje modernih tehnologija za distribuciju svih relevantnih podataka o temeljnim djetetovim potrebama, o važnosti ranih intervencija za djetetovo napredovanje i proces učenja, kao i podataka o institucijama, udrugama itd. koje se bave s djecom s *teškoćama*
4. Korištenje modernih tehnologija kako bi se olakšala komunikacija te povezivanje obitelji djece s teškoćama sa stručnjacima koji rade s djecom.
5. Organiziranje edukativnih aktivnosti za stručnjake

3.4. Evaluacija:

1. broj održanih savjetovanja, radionica, predavanja za roditelje, učitelje, PUN i ostale stručnjake
2. broj sudionika na savjetovanjima, radionicama, predavanjima za roditelje, učitelje, PUN i ostale stručnjake
3. broj učenika s TUR uključenih u neposredan rad (radionice i individualni rad) s logopedom, edukatorom rehabilitatorom, socijalnim pedagogom, socijalnim radnikom, psihologom
4. zadovoljstvo i valorizacija sudionika provedenim aktivnostima

4. ULAGANJE U LJUDSKE RESURSE

4.1. Ciljevi:

1. Osiguravanje logopedskog tretmana za djecu predškolskog i školskog uzrasta

4.2. Aktivnosti:

1. Zapošljavanje stručnjaka logopeda (2 logopeda- 1 za Vrčić i 1 za OŠ V. Nazora)

4.3. Evaluacija:

1. Broj zaposlenih djelatnika
2. Broj djece obuhvaćene uslugama logopeda

FINANCIJSKI PLAN**1. PROMICANJE MODELA MENTALNE ZAŠTITE USMJERENIH NA DJECU, MLADE I OBITELJI**

Ciljevi	Aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Povećati vidljivost usluga za zaštitu mentalnog zdravlja u zajednici	1.1 Izrada adresara usluga vezanih uz mentalno zdravlje na području grada Crikvenice.	Tim za mentalno zdravlje i Grad Crikvenica	kontinuirano	Grad Crikvenica
2. Unaprijediti mentalno-zdravstvenu pismenost građana	Objava zanimljivosti, vijesti, stručnih članaka, osvrti vezanih uz temu mentalnog zdravlja na web stranicama, društvenim mrežama, Internet portalima, tisak...	Tim za mentalno zdravlje	kontinuirano	-
	2.1 Web stranica Svjetionik podrške, Fb stranica Sretniji grad	Udruga Sretniji grad	kontinuirano	280 EUR bruto po godini (aktivnost 2.1)
	2.2 Web stranica Dječjeg vrtića Radost	Dječji vrtić Radost	-	-
	2.3 Web stranica Osnovne škole Zvonka Cara	Osnovna škola Zvonka Cara	-	-
	2.4 Web stranica Osnovne škole Vladimira Nazora	Osnovna škola Vladimira Nazora	-	-
	2.5 Web i FB stranica Srednje škole dr. Antuna Barca Crikvenica	Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica	-	-

	2.6 Web i FB stranica Centra Izvor	Centar Izvor		
	2.7. FB stranica Udruge Uspjeh	Udruga Uspjeh		
3. Uspostaviti koordiniranu i kontinuiranu suradnju između dionika skrbi o mentalnom zdravlju	3.1 Inicirati i organizirati redovite sastanke stručnjaka uključenih u zaštitu mentalnog zdravlja iz različitih sektora (odgojno-obrazovni, zdravstveni, socijalna skrb, policija)	Koordinatorica tima za mentalno zdravlje	3 puta godišnje	
	3.2 Izrada Protokola o suradnji dionika i stručnjaka skrbi o mentalnom zdravlju grada Crikvenice- (definirati i razraditi plan zaštite i liječenja mentalnog zdravlja građana i daljnjeg upućivanja u ustanove na području lokalne zajednice i/ili šire)	Tim za mentalno zdravlje	Do kraja veljače 2023.	
4. Unaprjeđenje aktivnosti kroz razmjenu primjera dobre prakse unutar mreže Zdravih gradova.	4.1 Uspostaviti suradnju s drugim timovima koji se bave temom zaštite mentalnog zdravlja u sklopu projekata Zdravi grad (Rijeka, Poreč, Velika Gorica)	Koordinatorica tima za mentalno zdravlje	Prvi kvartal 2023.	
	4.2 Organizacija studijskih posjeta i edukacija u suradnji s drugim Zdravim gradovima (dijeljenje primjera dobre prakse)		Jednom u dvije godine	1.300 EUR

2. UNAPREĐIVANJE MENTALNOG ZDRAVLJA DJECE I MLADIH

Ciljevi	Aktivnosti	Provoditelji	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Rano prepoznavanje problema mentalnog zdravlja	<p>1.1. Nastavak kontinuirane provedbe postojećih aktivnosti (savjetovanje djece, mladih, roditelja, procjena jakih strana i potreba, radionice edukativnog karaktera, edukacije za djelatnike ustanova i sl.)</p> <p>1.1.1. Rastimo zajedno radionice za roditelje</p> <p>1.1.2. Rastimo zajedno Mini- online radionice za roditelje</p> <p>1.1.3. Klub očeva Rastimo zajedno</p> <p>1.1.4. Klub roditelja Rastimo zajedno</p> <p>1.1.5. Psihološko savjetovanište</p> <p>1.1.6. Savjetovanište za poticanje ranog razvoja</p> <p>1.1.7. Stručna usavršavanja djelatnika</p>	<p>Dječji vrtić Radost: Tim Rastimo zajedno, Marija Miškulin, psiholog, Sandra Erceg, Tina Zakarić, Sanja Krpan, Elena Košuljandić Handanagić, Tea Petek Manestar, edukacijski rehabilitator, Admira Iljazi, pedagog</p> <p>Marija Miškulin</p> <p>Tea Petek Manestar</p> <p>Prema Godišnjem planu i programu rada za svaku</p>	<p>Tijekom godine</p> <p>Tijekom godine</p> <p>Tijekom godine</p> <p>Tijekom godine</p>	

		pedagošku godinu	900 EUR bruto, po godini (aktivnost 1.1.8)
1.1.8.	Dupin pričoljubić - radionice za učenike drugih i trećih razreda	Irena Križanec, Andrea Bačić Pavat, Marina Klement - učiteljica HJ i književnosti	
1.1.9.	Moje dijete i ja u svijetu osjećaja - radionica za roditelje učenika 2. i 3.razreda razreda	Irena Križanec Andrea Bačić Pavat Lenka Cimperman – soc. Pedagog	600 EUR bruto (aktivnost 1.1.9)
1.1.10.	Kreativne radionice s potencijalno darovitim učenicima (za učenike 3. razreda)	Udruga Sretniji grad	1.500 EUR bruto, po godini (aktivnost 1.1.10)
1.1.11.	CAP i Teen Cap – radionice prevencije nasilja (2. i 8. raz)	Udruga Sretniji grad s vanjskim suradnicima	1.200 EUR bruto (aktivnost 1.1.11)
1.1.12.	Kojim smjerom krenuti – savjetovanja vezana za izbor srednje škole)	Udruga Sretniji grad	800 EUR bruto (aktivnost 1.1.12)
1.1.13.	Pitaj psihologinje – radionice za učenike sedmih razreda	Udruga Sretniji grad	700 EUR bruto (aktivnost 1.1.13)
1.1.14.	Vježbajmo pažnju i koncentraciju (Play attention i Usredotočena svjesnost)	Udruga Sretniji grad	1.300 EUR bruto (aktivnost 1.1.14)

	1.1.15. Aktivnosti u sklopu školskog preventivnog programa (Što činimo za svoje zdravlje?, Prevencija rizičnih ponašanja, Rijeka psihologije – radionice)	Udruga Sretniji grad		
	1.1.16. Psihoedukativne radionice	SŠ dr. Antuna Barca Crikvenica		
	1.1.17. Aktivnosti u okviru školskog preventivnog programa	SŠ dr. Antuna Barca Crikvenica		
	1.1.18. Aktivnosti u okviru školskog preventivnog programa	u suradnji sa Centrom Izvor		
	1.1.19. Poludnevni boravak	OŠ Vladimira Nazora		
	1.1.20. Psihosocijalna podrška djeci i obiteljima			
	1.1.21. Aktivnosti u okviru preventivnih programa NZJZ	OŠ Zvonka Cara		
		Centar Izvor, Selce		
		Centar Izvor, Selce		

		Tim školske i sveučilišne medicine – Crikvenica	
2. Unaprjeđivati roditeljske vještine i ranu interakciju	2.1.Organizacija i provedba ciklusa radionica za roditelje djece 6. razreda OŠ i 1. razreda SŠ	Tim za MZ	1.800 EUR po godini (aktivnost 2.1.)
	2.2.Ciklus radionica za roditelje (3 radionice): „Psihološka otpornost roditelja“	Dječji vrtić Radost: voditeljice Marija Miškulin, psiholog i Admira Iljazi, pedagog	
	2.3.Opasnost virtualnog svijeta – predavanje za roditelje 7. razreda	Udruga Sretniji grad	60 EUR bruto po godini (aktivnost 2.3)
	2.4.Promjene na putu odrastanja – radionica za roditelje učenika 7.raz	Udruga Sretniji grad	60 EUR bruto (aktivnost 2.4)
	2.5.Psihosocijalna podrška djeci i obiteljima		
	2.6.Roditelji u akciji – radionice za roditelje	Stručni tim Centra Izvor	
	2.7.Za odgovorno odrastanje mladih – predavanje za roditelje učenika 1.raz	Stručni tim Centra Izvor	
		SŠ dr. Antuna Barca Crikvenica u suradnji sa Psihološkim centrom TESA	
3. Poticati pozitivan	3.1.Organizacija i provedba ciklusa radionica	Tim za MZ	1.800 EUR po godini

razvoj djece i mladih	za djecu i mlade u 6. razredima OŠ i 1. razredima SŠ 3.2. Poludnevni boravak 3.3. Izvor je u meni – ciklus radionica za 7. i 8. razrede 3.4. Psihosocijalna podrška	Centar Izvor Centar Izvor Centar Izvor		(aktivnost 3.1.)
4. Osnaživanje i edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika u ranom prepoznavanju problema i zaštite mentalnog zdravlja kod djece	4.1. Organizacija i provedba ciklusa radionica za odgojno obrazovne djelatnike vrtića i škola: 4.1.1. Ciklus radionica za odgajatelje (4 radionice): Psihološka otpornost odgajatelja 4.1.2. Radionica za odgajatelje: „Socio-emocionalni razvoj djece“ 4.1.3. Ciklus radionica za učitelje osnovnih škola 4.1.4. Ciklus radionica za nastavnike srednjih škola 4.1.5. Ciklus edukacija za učitelje - Rad s	Dječji vrtić Radost: voditeljica Marija Miškulin, psiholog Dječji vrtić Radost; voditeljica: Marija Miškulin, psiholog Tim za MZ Tim za MZ Udruga Sretniji grad	Tijekom godine Tijekom godine 3 radionice u godini 3 radionice u godini	350 EUR po godini (aktivnost 4.1.3.) 350 EUR po godini (aktivnost 4.1.4.)

	darovitim učenicima		3 predavanja godišnje	500 EUR po godini (aktivnost 4.1.5.)
--	---------------------	--	-----------------------	--------------------------------------

3. PODRŠKA DJECI S TEŠKOĆAMA, OSOBAMA S INVALIDITETOM I NJIHOVIM OBITELJIMA

Ciljevi	Aktivnosti	Provoditelji	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Povećati informiranost i senzibilitet javnosti za potrebe djece s teškoćama i osoba s invaliditetom te njihovih obitelji	1.1.Svjetionik podrške (izrada i objava edukativnih materijala za roditelje, djecu i učitelje), Fb Udruga Sretniji grad	Udruga Sretniji grad	Kroz godinu, jednom mjesečno	300 EUR bruto po godini
	1.2.Predavanja za građane s tematikom vezane uz potrebe djece s teškoćama i osoba s invaliditetom	Udruga Sretniji grad	Kroz godinu, jednom mjesečno	670 EUR bruto po godini
	1.3.Sve dugine boje – ciklus od dvije radionice za učenike	Udruga Sretniji grad	Kroz godinu, jednom mjesečno	1.450 EUR bruto po godini
	1.4.Obilježavanje važnih datuma	Udruga Uspjeh	Kontinuirano	
2. Senzibilizirati i educirati odgojno obrazovne djelatnike za potrebe djece s teškoćama.	2.1. Radionica za odgajatelje Dječjeg vrtića: „Podrška roditeljima djece s TUR i odnos prema roditeljima djece s TUR“	Dječji vrtić Radost: Tea Petek Manestar, edukacijski-rehabilitator		

	<p>2.2. Predavanja, edukacije i radionice za učitelje i pomoćnike u nastavi</p>	<p>Tim stručnjaka Udruge Sretniji grad: (od 2.2. do 2.5.) Tamara Dubrović, eduk.rehabilitator, Martina Gregorina Tomac logoped, Lenka Cimperman, soc.pedagog, Zdenka Vragolović, soc.radnica, Irena Križanec, psiholog, Andrea Bačić Pavat, psiholog</p>	<p>Kroz godinu, po potrebi</p> <p>Kroz godinu ovisno o potrebi i organizacijskim mogućnostima</p>	<p>4.100 EUR bruto po godini (za aktivnosti od 2.2 do 2.5)</p> <p>6.500 EUR po godini (aktivnost 2.6)</p>
	<p>2.3. Savjetovanje učitelja i pomoćnika u nastavi o radu s učenicima s teškoćama</p>			
	<p>2.4. Podrška učiteljima u izradi individualiziranih kurikuluma (od inicijalne procjene do realizacije)</p>	<p>Vanjski stručnjaci - pružatelji edukacija za stručnjake</p>		
	<p>2.5. Podrška učiteljima u izradi prilagođenih didaktičko metodičkih materijala</p> <p>2.6. Stručna usavršavanja članova tima na području MZ i pružanja podrške</p>			

	obitelji djece s teškoćama			
3. Poticati komunikaciju između obitelji i stručnjaka koji rade s djecom s teškoćama i osobama s invaliditetom s naglaskom na brigu o njihovom mentalnom zdravlju od ranog razvojnog perioda do odrasle dobi.	3.1. Radionice za roditelje "Rastimo zajedno plus"	Dječji vrtić Radost: Tea Petek Manestar, edukacijski-rehabilitator, Marija Miškulin, psiholog		
	3.2. Pitaj stručnjaka - mogućnost postavljanja pitanja i savjetovanja putem maila otvorenog na web stranici Svjetionik podrške	Tim stručnjaka Udruge Sretniji grad (navedeno za aktivnosti od 3.2 do 3.7)	Kroz godinu, po potrebi	1.800 EUR bruto po godini (aktivnost 3.2)
	3.3.- Savjetovanja u živo i ili on line putem Zoom platforme			1.800 EUR bruto po godini (aktivnost 3.3)
	3.4. Radionice s roditeljima			1.800 EUR bruto po godini (aktivnost 3.4)
	3.5. Izrada i objava edukativnih materijala na web stranici FB stranici			1.100 EUR bruto po godini (aktivnost 3.5)
	3.6. Neposredni rad s djecom i učenicima s teškoćama te osobama s invaliditetom (radionice			3.600 EUR bruto po godini (aktivnost 3.6)

	mentalnog zdravlja, edukacijsko reh.postupci)			650 EUR bruto po godini (aktivnost 3.7.)
	3.7. Radionice prevencije nasilja nad djecom (Male radionice, CAP SN)	Udruga Uspjeh (aktivnosti od 3.8. do 3.11)		20.000 EUR (aktivnost 3.8.)
	3.8. Rehabilitacijski programi (logoped, edukator rehabilitator, fuzioterapeut)			6.700 EUR bruto (aktivnost 3.9.)
	3.9. Sportska grupa			6.700 EUR bruto (aktivnost 3.10.)
	3.10. Kreativne radionice			6.700 EUR bruto (aktivnost 3.11.)
	3.11. Pomoć u učenju			
4. Razviti model pružanja podrške i brige o mentalnom zdravlju djece TUR i osobama s invaliditetom te njihovim obiteljima.	4.1. Radno okupacioni i rehabilitacijski postupci za osobe s invaliditetom	Tim stručnjaka Udruge Sretniji grad		26.000 EUR bruto po godini
	4.2. Planiranje i izrada senzornog parka	Tim stručnjaka Udruge Sretniji grad u suradnji s vanjskim suradnicima		Po pristiglim ponudama

4. ULAGANJE U LJUDSKE RESURSE

Ciljevi	Aktivnosti	Provoditelji	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Osiguravanje logopedskog tretmana za djecu predškolskog i školskog uzrasta	1.1. Zapošljavanje stručnjaka logopeda (2: 1 za vrtić, 1 za OŠ V. Nazora) na puno radno vrijeme, neodređeno, uz (eventualno) osiguravanje smještaja	Grad Crikvenica	Tijekom 2023.	20.000 EUR (školski logoped) + smještaj 21.500 EUR (predškolski logoped) + smještaj

2. UNAPRJEĐIVANJE UVJETA ZA OSTANAK MLADIH

Članovi tima : Sara Kosić, Predsjednik Savjeta mladih, predsjednik Udruženja obrtnika, Silvia Crnić

Koordinator tima: Barbara Blažić Šubat

Prijedlog izradila: Barbara Blažić Šubat

1. ANALIZA STANJA, DETERMINANTI I PROBLEMA

Mladi u Republici Hrvatskoj su osobe od navršениh 15 do navršениh 30 godina života, heterogena no iznimno značajna skupina društva, koju čini 16,9% ukupnog stanovništva. Skupina ljudi koji su u dinamičnom procesu obrazovanja, usavršavanja vještina te ulaska u svijet zapošljavanja. Važna skupina koja je često spominjana, ali u srži nedovoljno viđena i uključena u lokalna i nacionalna pitanja. Skupina kojoj je potrebna sustavna i cilju usmjerena podrška, i koja bi odgovornost mogla i trebala podijeliti s državom u kojoj boravi. Kako bi mladi prosperirali unutar svoje zajednice, nužno je omogućiti takve resurse i prilike koje će za početak uopće stvoriti kontekst za njihovo aktivno uključivanje u društvene procese, a onda i mijenjanje istih.

S namjerom da se odredi smjer razvoja i javne politike mladih, razni dokumenti, programi, akcijski planovi i sl. pokušavaju se uskladiti međusobno, ali i sa postojećim zakonskim okvirom u jednom, može se reći, nereguliranom sektoru mladih. Različitim putevima i metodologijama dolazilo se do sličnih prioriternih područja ili razvojnih smjerova kako bi se potaknulo mlade na sudjelovanje u demokratskom životu ili na bilo koji društveni i aktivni građanski angažman.

Vijeće Europe 2018. godine usvojilo je Rezoluciju o Strategiji Europske unije za mlade za razdoblje od 2019. do 2027. godine. Gledajući Hrvatsku, Nacrt nacionalnog plana za mlade Republike Hrvatske (2020-2024/2022-2024) kao sektorski dokument i dalje je u fazi usvajanja, a na razini Primorsko-goranske županije, prvi je Program za mlade formiran tek 2021. godine. Programi se formiraju, radne skupine djeluju, ali konkretni učinci u zajednici, ili barem sustavna vrednovanja, u najmanju ruku izostaju, a s obzirom na i dalje prisutan jaz između populacije koja pokušava učiniti promjenu, i populacije na koju se promjena odnosi, upitno je koliko se informacije i iskustva efikasno ili produktivno razmjenjuju. Područja djelovanja preklapaju se, od unapređivanja obrazovnog sustava, jačanja specifičnih vještina, pripreme za tržište rada, ali i samozapošljavanja, pa sve do rješavanja stambenog pitanja i sveobuhvatnog psihosocijalnog blagostanja mladih.

Ono što je sigurno, spoznaje recentnih istraživanja mladih u Hrvatskoj (Ilišin i dr. 2013, Ilišin i Spajić Vrkaš 2017) ukazuju na ukupno pogoršanje društvenog položaja mladih u usporedbi s položajem generacija s kraja 20. stoljeća. Većina mladih na takve nepovoljne okolnosti reagira povlačenjem u privatnost i daljnjim distanciranjem od društvenopolitičke i javne sfere. Društvo kao takvo, mlade često karakterizira kao neuključene, pasivne, nezainteresirane za takva pitanja, što istraživanja odnosa građana i politike i potvrđuju.

Gvozdanović i sur. (2019) ističu kako tri četvrtine mladih smatra kako bi trebali imati više mogućnosti da se njihov glas čuje u politici, dvije petine drži da njihova generacija ne uživa dovoljno prava, a samo desetina misli da su interesi mladih dovoljno zastupljeni u politici. Unatoč tomu, četiri petine mladih iskazuje nespremnost za preuzimanje bilo kakve političke funkcije. Također navode kako mladi najviše vjeruju represivnim institucijama kao što su policija i vojska, a najmanje tijelima vlasti na lokalnoj i nacionalnoj razini te političkim strankama. Iako već prepoznat u praksi, takav nalaz prilično je porazan ukoliko govorimo o važnosti participaciji mladih, ali ujedno i razlog za dodatnim ulaganjem napora u tom smjeru.

Dakle, iako je prisutna svojevrsna zasićenost politikom, pasivnost i cinizam, mladima je i dalje nužno pristupati, educirajući ih, ohrabrujući, ali i usmjeravati, pa se nameće pitanje komunikacijskog kanala, odnosno na koji način doći u kontakt s mladima, a da nas zaista čuju, i odgovore.

Istraživanja pokazuju kako informacije o političkim događajima većina mladih dobiva putem televizije i interneta (Gvozdanović i sur., 2019). Korištenje interneta za informiranje o političkim događajima je tijekom prethodnih šest godina malo poraslo, kao i razgovor s prijateljima, dok je korištenje svih ostalih izvora informiranja opalo, i to osobito dnevnih novina (za 20 posto). Najstarija dobna kohorta ispitanika i oni najobrazovaniji najviše koriste televiziju u tu svrhu, a najmanje najmlađi i najniže obrazovani ispitanici. Posebno je zanimljivo da mladi s višim stupnjem obrazovanja preferiraju i društvene mreže kao izvore informiranja o politici nasuprot onima s nezavršenom ili završenom osnovnom školom. S obzirom na naš interes i potrebe ove prioritetne skupine, opravdano je zaključiti kako bi određene društvene mreže (Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok) zaista bile ključne u procesu pristupanja mladih, za razliku od npr. lokalnih novina.

Ipak, kada gledamo kome se najčešće mladi obraćaju za pomoć, važno je izdvojiti da su obiteljski i individualni resursi prepoznati kao najpouzdaniji oslonac mladima u suočavanju s izazovima pri čemu se od društvenih aktera, koji bi im trebali osigurati adekvatne uvjete za uspješnu tranziciju iz mladosti u odraslost, očekuje veći i kvalitetniji angažman. Dugotrajnim nesigurnim i nepredvidivim društvenim okolnostima mladi pristupaju pragmatično i odabiru individualna rješenja, pri čemu izražavaju vjeru u vlastite sposobnosti i životne strategije. Međutim, jasno je uočljiva razlika između želja i stavova, ali i mogućnosti. Zanimljivo je da mladi s jedne strane iskazuju skepsu prema tradicionalnim obiteljima, a istovremeno u situaciji u kojoj jesu, oslanjaju se, osim na sebe, i na ekonomski, socijalni i kulturni kapital roditelja (Ilišin 2014).

Ako se odmaknemo od pojma participacije i fokusiramo isključivo na financijsku i materijalnu dobrobit, podaci jasno upućuju na to da sve veći broj mladih nije u mogućnosti vlastitim resursima osigurati adekvatne stambene uvjete za osamostaljenje. Posljedica je to i ekonomske nesigurnosti, nemogućnost dobivanja kredita zbog niskih primanja i nepostojanje opće stambene politike na razini HR. Prilike za osamostaljenje u RH, pa i u PGŽ, ovise prvenstveno o obiteljskim mogućnostima i visini prihoda zaposlenih mladih, odnosno „kreditnoj sposobnosti“. Kako u Republici Hrvatskoj ne postoji nacionalna stambena politika već postoje pojedinačni programi kojima se olakšavaju pojedinim skupinama rješavanje stambenog pitanja, mladi su prepušteni volji i mogućnostima obitelji. Takvo stanje im ne omogućava osamostaljenje i prelazak iz adolescencije u „odraslo“ doba. Iako 89,7% stanovništva živi u vlastitim

stanovima ili kućama, problem sve dužeg ostanka mladih, posebno muškaraca u obiteljskom domu u Hrvatskoj je sve veći. To utječe negativno i na sve kasnije zasnivanje obitelji i sve lošije uvjete u kojima žive (Nacrt prijedloga Programa za mlade, 2022-2024). Mladi iz Hrvatske u odnosu na europske vršnjake češće napuštaju roditeljski dom i stambeno se osamostaljuju tek nakon svoje 30-e godine, odnosno čak tri četvrtine mladih živi s roditeljima (Potočnik, 2017). Mogućnost posjedovanja nekretnine ponajviše ovisi o financijskim mogućnostima, koje su pak dobrim dijelom određene obrazovnim statusom mladih, ali i socioekonomskim i obrazovnim statusom roditelja. Neupitno je da se kategorije koje spominjemo u velikoj mjeri preklapaju i da su u jasnoj interakciji, npr. obrazovanje oca i majke značajno je i pozitivno povezano s razinom obrazovanja mladih, a socijalni i ekonomski aspekt obitelji utječe na obrazovni uspjeh učenika tj. pokazuje se da bolji obrazovni uspjeh postižu učenici iz obitelji višeg socioekonomskog statusa (Košutić, Puzić i Doolan 2015).

Ako govorimo o nezaposlenosti, podaci Hrvatsku svrstavaju (s 22 posto nezaposlenih u dobi od 15 do 29 godina) u sam ne-slavni vrh, uz Grčku, Španjolsku i Italiju. Među mladima su najranjivija skupina tzv. NEET (mladi izvan obrazovnog sustava i tržišta rada), kojih je u Hrvatskoj u dobi od 20 – 24 godine točno petina.

Stanje nezaposlenosti u Primorsko-goranskoj županiji relativno prati trendove na razini države. Ukupni broj nezaposlenih u PGŽ iznosi 7228, odnosno 1405 za skupinu od 15-29 godina (podaci iz 2022.), odnosno 2.0% za skupinu 15-19, 7.3% za skupinu 20-24 i 10.1% za skupinu 25-29.

Gledajući isključivo Crikvenicu, u ožujku 2022. godine evidentirano je ukupno 283 nezaposlenih osoba, odnosno za dobnu skupinu 15-29, 69 osoba.

Ukoliko sagledamo te brojke prema obrazovnom statusu, onda one izgledaju ovako: 7 osoba bez škole s nezavršenom osnovnom školom, 5 sa završenom, 48 sa završenom srednjom školom, 7 s višom i 2 osobe s fakultetom.

Hoće li se mladi zaposliti u Crikvenici, i hoće li dobro živjeti u Crikvenici ovisi i o rješavanju njihovog stambenog pitanja. Neke od aktualnih mjera poticaja za osamostaljenje u RH su subvencioniranje kredita za mlade obitelji do 45 godine, društveno poticajna stanogradnja (Programi POS-a) i dalje aktualni „socijalni stanovi” za zbrinjavanje stanovništva s manjim prihodima od cenzusa gradova.

Grad Crikvenica daje slobodne stanove u svom vlasništvu u najam po nižoj cijeni od tržišne, sukladno Odluci o davanju stanova u najam kojom su definirani uvjeti i mjerila za davanje stanova u najam. Lista reda prvenstva za davanje stanova u najam utvrđuje se na osnovu slijedećih uvjeta i mjerila:

1. dužina prebivanja na području Grada Crikvenice;
2. broja maloljetne djece i djece na redovitom školovanju
3. socijalno-imovnog stanja;
4. sudjelovanja u Domovinskom ratu;
5. broja članova obiteljskog domaćinstva podnositelja zahtjeva;
6. zdravstvenog stanja.

Intencija je gradske uprave izgraditi i nove socijalne stanove koji će biti namijenjeni mladim obiteljima.

Potrebno je istaknuti da našu zajednicu sačinjavaju i mladi iz sustava socijalne skrbi odnosno mladi koji su radi nepovoljnih obiteljskih prilika izdvojeni iz biološke obitelji i smješteni u alternativne oblike skrbi (smještaj izvan vlastite obitelji-organizirano stanovanje). Grad Crikvenica prepoznat je kao ključni partner u razvoju i održivosti upravo te socijalne usluge koja omogućuje da mladi dobiju što kvalitetniju skrb koja se očituje u normalizaciji njihovog života i uključenosti u zajednicu te time stvaraju izgleda za što perspektivniju budućnost.

Tako mladi iz organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu/povremenu podršku koji žive u stanovima na području Grada Crikvenice participiraju u svim aktivnostima koje im zajednica može ponuditi (sportske, kulturne, kreativne i ostale aktivnosti slobodnog vremena) što ih čini

ravnopravnima njihovim vršnjacima.

Isto tako Grad Crikvenica prepoznao je ovu kategoriju mladih prilikom dodjeljivanja prava na stipendije učenicima prema socijalnom kriteriju što je iznimno važno i daje im osjećaj da ih je zajednica spremna podržati u obrazovnim procesima kako bi bili što konkurentniji na tržištu rada. Iz znanstvenih istraživanja daje se zaključiti kako je podrška zajednice posebno važna u trenucima osamostaljivanja mlade osobe i pripreme za tzv. odraslu dob koja kod ove populacije mladih nastupa vrlo rano nego uobičajeno (Kusturin, Maglica i Makvić, 2013). Obzirom da se radi o mladima čiji je smještaj vremenski ograničenog trajanja a i nadalje su bez ikakve obiteljske podrške oni spadaju u posebnu ranjivu skupinu kojoj je potrebna snaga i zaštita zajednice kojoj pripadaju. Kao najveći izazovi na tom prijelazu apostrofira se otežan pronalazak sigurnog zaposlenja i sigurno stambeno zbrinjavanje (cijene najma stana iznimno su velike, radi obavljanja djelatnosti u turizmu smanjene su mogućnosti za pronalazak stana tijekom sezonskog razdoblja). Grad Crikvenica i Centar za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce su radi prevencije siromaštva, socijalne isključenosti i beskućništva potpisali Sporazum o suradnji čime podržavaju ostanak, sigurnost i stabilnost mladih za upravo te apostrofirane aspekte samostalnog života. Broj mladih kojima je potrebna dodatna podrška u stambenom zbrinjavanju i sigurnom zaposlenju je prosječno dvoje na godinu što se ne smatra velikim opterećenjem za zajednicu, a dobit je velika jer se time smanjuje vjerojatnost njihovog ponovnog povratka u sustav socijalne skrbi. Podrška mladima uključuje balansiranje i unaprjeđivanje nekoliko različitih polja, odnosno domena – od osnovne participacije i uključenosti u društvena pitanja, adekvatnog zapošljavanja i rješavanja stambenog pitanja pa sve do psihosocijalne dobrobiti mladih građana na području Grada Crikvenice, ali i cijele Republike. Stoga je u svrhu stvaranja boljih uvjeta za mlade u sklopu projekta Zdravih gradova, formirana skupina čiji je osnovni cilj ispitati potrebe mladih na području Grada, i što adekvatnije je moguće, odgovoriti na njih.

Podrška mladima uključuje balansiranje i unaprjeđivanje nekoliko različitih polja, odnosno domena – od osnovne participacije i uključenosti u društvena pitanja, adekvatnog zapošljavanja i rješavanja stambenog pitanja pa sve do psihosocijalne dobrobiti mladih građana na području Grada Crikvenice, ali i cijele Republike. Stoga je u svrhu stvaranja boljih uvjeta za mlade u sklopu projekta Zdravih gradova, formirana skupina čiji je osnovni cilj ispitati potrebe mladih na području Grada, i što adekvatnije je moguće, odgovoriti na njih.

2. CILJEVI I AKTIVNOSTI

U skladu s Nacionalnim programa za mlade, čiji je opći cilj stvaranje društvenih pretpostavki za razvoj potencijala mladih radi podizanja kvalitete njihovog života i njihove optimalne društvene integracije, formirani su i ciljevi ovog prioritarnog područja.

- 0. Cilj: ispitati potrebe i želje mladih upitnikom i/ili fokus grupom, s fokusom na srednjoškolce i mlade obitelji**

1. Opći cilj: Unaprjeđivanje obrazovanja, učenja i zapošljavanja

Ciljevi	Aktivnosti	Provoditelj	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Educirati mlade o mogućnostima daljnjeg obrazovanja i zapošljavanja u Crikvenici	1.1. Tribina o mogućnostima zapošljavanja mladih u javnom prostoru (knjižnica - za stipendiste) i školi (za srednjoškolce)	Hrvatski zavod za zapošljavanje, Udruženje obrtnika i 3 primjera mladih s iskustvom zapošljavanja ili samozapošljavanja Tim Zdravi grad	Jednom godišnje	300 EUR
	1.2. Ispitivanje profesionalnih interesa u srednjim školama kroz interaktivne radionice	Tim Zdravi grad	Jednom godišnje	150 EUR
	1.3. Dan karijera - predstavljanje radnih mjesta i obrazovanja i vještina potrebnih za određeno zanimanje (osnovna i srednja škola)	Roditelji Volonteri Tim Zdravi grad	Jednom godišnje	300 EUR
	1.4. Predstavljanje srednje škole	Osnova škola Vladimira Nazor i Zvonka Cara i SŠ dr. Antuna Barca	Jednom godišnje	/
2. Jačati kompetencije nužne za uspješno zapošljavanje i dobiti uvid u proces zapošljavanja	2.1. Interaktivno predavanje za maturante „Kako napisati životopis?“; „Donošenje karijernih odluka.“ + Iskustvo studenata stipendista – „Kako je na faksu?“	Ured za karijere SSC-a Rijeka	Dva – tri puta godišnje	200 EUR po predavanju
	2.2. Vježbanje specifičnih vještina kroz improvizirani razgovor za posao sa stvarnim sudionicima	Studenti stipendisti Centar Izvor Selce Udruženje obrtnika Poslodavci na području Grada CK	Jednom godišnje	150 EUR
	Komunikacijske i prezentacijske	Ermina Duraj ili drugi komunikacijski stručnjaci	Jednom godišnje	/
			Jednom godišnje	250 EUR
			Jednom godišnje	350 EUR

	vještine – predavanje 2.3.STEM radionice za mlade			
3. Jačanje građanskih kompetencija	3.1. Ispitati mogućnosti uvođenja Građanskog odgoja kao „međupredmetne teme“ i njegova konkretna provedba. Stvaranje suradnje sa srednjom školom i sudjelovanje u provedbi 3.2. Pozvano predavanje stručnjaka s Ekonomskog fakulteta – jačanje financijske pismenosti	Tim Zdravi grad Srednja škola dr. Antuna Barca EFRI	Kontinuirano Jednom godišnje	/
4. Pružanje materijalne podrške mladima u obrazovnom procesu	2.1. Ispitivanje podataka o deficitarnim zanimanjima 2.2. Nastavak stipendiranja mladih po 3 kriterija (deficitarna zanimanja, izvrsnost i socijalni kriteriji) 2.3. Dodjela nagrada „Mlada nada“ za izvrsne rezultate učenika	Grad Crikvenica Tim Zdravi grad	Kontinuirano Kontinuirano Jednom godišnje	/
5. Omogućavanje doprinosa stipendista zajednici, tj. Gradu Crikvenici	5.1. Povezivanje stipendista s javnim ustanovama i definiranje angažmana studenta u istima (npr. broj odrađenih sati, sudjelovanje u projektu i sl.) 5.2. Stvaranje suradnje između Upravnog odjela za	Javne ustanove na području Crikvenice Stipendisti Grad Crikvenica Stipendisti Grad Crikvenica	Kontinuirano Kontinuirano	/

	društvene djelatnosti i lokalnu samoupravu, javnih ustanova i stipendista			
6. Praćenje provedbe sporazuma o suradnji Grada CK s Centrom Izvor Selce vezanog uz potporu mladima na izlasku iz skrbi (stambeno zbrinjavanje i zapošljavanje)	6.1. Jasno definirati načina i okvira zapošljavanja (uz preporuku Centra Izvor Selce)	Centar Izvor Selce Grad Crikvenica Mladi koji izlaze iz skrbi	Kontinuirano	/
7. Poticanje poduzetničkog duha među mladima, razvijanje kompetencija i pozitivnog stava prema poduzetništvu	7.1. Promocija poduzetništva i samozapošljavanja; nastaviti projekt „Edukacijom do uspjeha“	Grad Crikvenica Udruženje obrtnika	Kontinuirano, edukacije jednom godišnje	Iz proračuna

2. Opći cilj: Unaprjeđivanje društvene uključenosti i dobrobiti mladih

Ciljevi	Aktivnosti	Provoditelj	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Jačanje participacije mladih i formiranje kvalitetnog komunikacijskog kanala; osiguravanje vidljivosti dijaloga s mladima	1.1. Otvaranje Facebook/Instagram profila za mlade na području Crikvenice gdje će se objavljivati sve relevantne vijesti, informacije, pozivi i sl. a koji su usmjereni isključivo na mlade	Grad Crikvenica Savjet mladih	Po formiranju Savjeta mladih	/
2. Ulaganje u prostor za mlade	2.1. Definiranje konkretnog fizičkog prostora koji će (osim škole) biti mjesto okupljanja	Grad Crikvenica		

	mladih i održavanja relevantnih manifestacija uz suradnju s mladima			
3. Promocija Savjeta mladih i drugih relevantnih tijela za mlade u školama	3.1. Predavanja i promocija u srednjim školama	Grad Crikvenica Savjet mladih	Jednom godišnje	/
4. Osposobljavanje službenika za rad s mladima na području Grada Crikvenice	Edukacija članova tima Zdravi grad, i predstavnika JLS, kao i članova Savjeta mladih o mogućnostima unaprjeđivanja uvjeta za ostanak mladih	EU projekti	Kontinuirano	/
5. Povezivanje mladih kroz grupe Osobnog rasta i razvoja	Grupe za adolescente (1.-4.r. srednje škole) – obrada tema mentalnog zdravlja, prevencije rizičnog ponašanja, nasilja u vezama i dr.	Centar Izvor Selce	Kontinuirano	/
6. Dani otvorenih vrata Centra Izvor Selce – besplatno savjetovanje za mlade 15-29 godina	Jednom mjesečno Izvor otvara svoja vrata – besplatno savjetovanje za mlade 15-29 godina	Centar Izvor Selce	Kontinuirano	/

3. Opći cilj: Unaprjeđenje uvjeta za mlade obitelji

Ciljevi	Aktivnosti	Provoditelj	Plan realizacije	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
1. Unaprjeđenje uvjeta za stanovanje mladih obitelji	Izgradnja socijalnih stanova namijenjenih mladim obiteljima.	Grad Crikvenica		

4. CILJNA SKUPINA

Opća populacija mladih, dobne skupine od 15 do 29 godina sa skupinama od posebnog interesa kojima će biti usmjerene aktivnosti: mladi, mlade obitelji, mladi na izlasku iz sustava socijalne skrbi, stručnjaci koji rade s mladima.

5. EVALUACIJA

Praćenje provedenih aktivnosti i sudionika u aktivnosti kada je primjenjivo, godišnji prikaz provedenog.

3. PROMICANJE VAŽNOSTI ZDRAVE PREHRANE I REAKCIJE U ZDRAVOM OKOLIŠU

Članovi tima: Katarina Stojević, Tea Gagro, Davor Ožanić, Martina Linarić, Renata Mršan

Koordinator tima: Iva Brozičević Dragičević

Prijedlog izradila: Iva Brozičević Dragičević

VIZIJA PROJEKTA ZA ZDRAVLJE

Postojećim, malim resursima adekvatno i učinkovito odgovoriti na javnozdravstvene i socijalne prioritete građana Grada Crikvenice.

MISIJA PROJEKTA ZA ZDRAVLJE

Inicirati, provoditi, koordinirati i evaluirati aktivnosti usmjerene na očuvanje i unaprjeđenje zdravlja građana Grada Crikvenice i turista, a koje se provode u sustavu zdravstva, socijalne skrbi, lokalne samouprave, civilnog društva i drugih sa zdravljem povezanih djelatnosti.

1. ANALIZA STANJA, DETERMINANTI I ROBLEMA

Analiza stanja

Crikvenica je turistička destinacija koju većina turista posjećuje radi kupanja i sunčanja, te radi rekreacije na moru i uz more. Osiguravanje dostatnih plažnih površina i unaprjeđenje njihove kvalitete, kao i čistoća mora, jedni su od temelja na kojima počiva turistički razvoj ovog kraja.

Projekt Svjetske zdravstvene organizacije (EuWHO) "Zdravi grad" dugoročni je međunarodni razvojni projekt kojem je cilj postaviti zdravlje u sam vrh dnevnog reda političkih čimbenika u europskim gradovima i promicati sveobuhvatne lokalne strategije za zdravlje i održivi razvoj zajednice zasnovane na principima strategije, pri tome imajući u vidu da je:

- 65% hrvatskog stanovništva pretilo
- svako 5. dijete pretilo
- 66 % radno aktivnog stanovništva odlazi na bolovanja (trošak 3 mlrd) radi bolova lokomotornog sustava.

Analiza potreba

- utvrđivanje postojećeg stanja putem ankete započeti analizom stanja tj. zdravstvene osviještenosti našeg stanovništva o zdravlju, zdravo prehrani i važnosti rekreacije
 - u školama da dobijemo pravo stanje aktivnosti djece u dobi 6-12 godina
 - unutar nekoliko većih firmi na Crikveničkom području,
 - među roditeljima djece vrtićkog i školskog uzrasta
- radi netočnih, neprovjerenih informacija o prehrani, djelovanju iste na zdravlje našeg organizma provesti dodatnu edukaciju svih dobnih skupina

Determinante

Jačanje zajednice je termin koji se često pojavljuje u literaturi "Zdravog grada". Sam pojam "jačanja" najčešće se definira kao proces kojim pojedinci, organizacije i zajednice stječu moć gospodarenja svojim životima. Temeljni ključ osvjetljavanja

procesa jačanja zajednice i socijalne promjene razumijevanje je interakcije i međusobnog preplitanja triju komponenata

- učenje,
- akcije i
- promjene.

Učenje zajednice ojačano je kroz direktnu akciju, a kroz proces aktivnog učenja razvijaju se vještine koje zajednicu čine kompetentnom zajednicom.

Problem

Determinante bolesti i stanja u PGŽ, među kojima bolesti srca i krvožilnog sustava na prvom mjestu jer su 2013. god. bile vodeći uzrok smrti.

Dodatno, bitno je akceptirati da boravak na plaži i kupanje nisu dovoljni za kvalitetan oporavak od rada.

Teorijska i znanstvena verifikacija utemeljenosti programa

U fokusu je - Zdravstveni turizam, kao odrednica crikveničke rivijere, koji je povezan s:

- ljekovitošću sunca, mora i zraka
- pogodnom i zdravom mediteranskom klimom i mikroklimom

Na osnovi novoga Zakona o zdravstvu 25. ožujka 1906. godine osniva se Lječilišno povjerenstvo, a Crikvenica je službeno proglašena Klimatskim lječilištem i morskim kupalištem. Upravo ova verifikacija može poslužiti u novom načinu promocije destinacije, radi privlačenja novih ciljnih grupa (iz poslovne zajednice) tijekom cijele godine. COVID-19 je ostavio dugoročne posljedice jer se i način rada primijenio te su se pokazale mnogobrojne zdravstvene poteškoće / bolesti koje se mogu liječiti i prevenirati boravkom i raznim programima zdravlja i wellbeinga na crikveničkoj rivijeri.

2. CILJNE SKUPINE

- djeca u dobi 6 -16 godina
- mladi/ adolescenti
- srednjoškolci (posebice mladi sportaši)
- odrasle osobe
- trudnice
- roditelje
- starije osobe/ treća dob
- osobe s invaliditetom
- umirovljenici
- zaposlenici/vrtići, male škole
- zaposlenici/škole
- prosvjetni djelatnici
- odrasle osobe koje imaju problem prekomjerne TT
- roditelj i dijete sa prekomjernom TT
- liječnici primane zaštite
- pedijatri
- turisti
- iznajmljivači
- hotelijeri
- ugostitelji

3. CILJEVI, PLAN AKTIVNOSTI I PLAN IMPLEMENTACIJE

OPĆI CILJ : Prvenstveno unaprjeđenje zdravlja i socijalnog blagostanja stanovništva. Cilj ove akcije je motivirati građane i lokalnu zajednicu u gradovima i općinama Hrvatske da potpunije ostvaruju prava i potrebe građana priznata u Konvencijama UN-a vezanim za ljudska prava, medicinu i zdravlje. (Konvencije o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine: Konvencije o ljudskim pravima i biomedicini, dodatnog protokola uz konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine o zabrani kloniranja ljudskih bića i dodatnog protokola uz konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine, u vezi presađivanja organa i tkiva ljudskog porijekla).

Projektom Grad Crikvenica - zdravi grad rješavaju se zdravstveni problemi koje su kao prioritetne prepoznali građani Grada Crikvenice, a konsenzusom prihvatili i analizirali stručnjaci za pojedina socio-zdravstvena područja.

- U realizaciji će se koristiti postojeći resursi i razvijati nove mogućnosti.
- Kroz regionalnu i lokalnu samoupravu povezuju se resori koji imaju utjecaj na zdravlje.
- Pojedinačnim prioritetima zahvaćaju se prvenstveno ciljane rizične skupine (mladi, stari, žene, muškarci...).
- Ukupnim projektom želi se zahvatiti cjelokupna populacija u gradu.
- Najveći dio planiranja odnosi se na istraživanje, prevenciju i rano otkrivanje bolesti i socijalne patologije, slabljenje rizičnih i poticanje zaštitnih čimbenika.
- Provedba Projekta nužno zahtijeva jačanje iskustva i kompetencije svih sudionika u rješavanju problema na svim razinama.
- Sve faze izrade i implementacije Projekta Grad Crikvenica - zdravi grad podložne su evaluaciji.

Treba promocija/edukacija radi:

- unaprjeđenja zdravstvene pismenosti
- unaprjeđenja mentalnog zdravlja kroz životnu dob
- rekreacije jer je danas nužnost u smislu prevencije bolesti
- ozbiljnosti problema i štetnosti na radnu sposobnost/zdravlje, socijalno funkcioniranje/širi ekonomski značaj za zajednicu

PLAN IMPLEMENTACIJE

OPĆI CILJ: Unaprjeđenje zdravlja i socijalnog blagostanja stanovništva.

Specifični cilj	Aktivnost	Pokazatelji ostvarenosti	Nositelj aktivnosti	Vremensko razdoblje provedbe	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
Unaprjeđenje zdravlja kroz rekreaciju	-EDUKATIVNE INTERAKTIVNE RADIONICE/VJEŽBE u školama: Rekreacija i zdravlje	letak na Internet stranicama Grada Crikvenice	Fitness studio Terme Selce	3 puta godišnje uključujući Svjetski dan zdravlja	Volonterski
	-PARLAONICE u srednjim školama		Terme Selce	Jednom godišnje	volonterski
	-RADIONICA: 'Prevenција bolesti kralježnice fizičkom aktivnošću'		NutriMarLin Fitness studio	Jednom godišnje	150 EUR
	-RADIONICE/ VJEŽBE U RADNIM SREDINAMA: 'Ergonomija i zdravlje zaposlenika'		Terme Selce	Jednom godišnje	volonterski
	NORDIJSKO HODANJE		Terme Selce	Jednom godišnje	volonterski
	VJEŽBE I RADIONICE: 'Renaissance of mind and body – kako ostati zdravi i radno učinkoviti'		Terme Selce		
Organizirati suradnju između dionika uključenih u programe zdrave prehrane, rekreacije i zaštite okoliša - kroz	Edukacija: učenika i roditelja, prosvjetnih radnika o zanimanjima kojih nedostaje na tržištu rada	On line brošura	Svi dionici	Jednom godišnje	Volonterski Digitalna priprema brošure – 300 EUR

zajedničke akcije					
Potreba za osvještavanje m da se pretilost svrstava u zdravstvene bolesti	-Predavanja	info punktovi (gradska događanja)	NutriMarLin	kontinuirano	Volonterski
Razjasniti da poremećaj prehrane tijekom godina neliječenja vuče za sobom niz ostalih zdravstvenih poteškoća	-EDUKATIVNE INTERAKTIVNE RADIONICE u vrtićima: Zdrava prehrana -RADIONICA: 'Prevenција kardiovaskularnih bolesti i fizička aktivnost' -VJEŽBE: 'Hodanjem do zdravog srca - i Vi to možete'	edukativne brošure	Poliklinika Terme NutriMarLin Fitness studio Poliklinika Terme Poliklinika Terme	Jednom godišnje Jednom godišnje Jednom godišnje	Volonterski Volonterski Volonterski
Podizanje nivoa svijesti svih uzrasta o važnosti očuvanja okoliša, boravka u prirodi, te pozitivnog korištenja resursa koje nam priroda daje	Šetnja i/ili radionice prepoznavanja aromatičnog i ljekovitog bilja našega područja (putevi po Kotoru, Ljubavna stazica)	promo letci	Eko Murvica	Jednom mjesečno u razdoblju svibanj-listopad	550 EUR
Želja za boljom fizičkom spremom	Organizirano trčanje u popodnevnim satima - različiti treninzi (priobalni pojas od Selca do Jadranova, šetnica uz Dubračinu, staze na Kotoru,	Facebook profilima Grada Crikvenice i Eko-murvice	Eko Murvica Fitness studio Terme Selce	Jednom tjedno rujana - listopad	550 EUR

	oko gradine, poluotok Havišće)				
Podizanje svijesti lokalnog stanovništva o važnosti zdravog načina života, zdrave prehrane, rekreacije i boravka na otvorenom	Edukacija lokalnog stanovništva o zdravlju, zdravom načinu života i potencijalima koje Crikvenica ima za zdrav život (u doticaju s turistima kao iznajmljivači, turistički radnici i sl.)	-društvene mreže -tisak brošura	TZG Crikvenica Terme Selce NutriMarLin	Jednom godišnje	400 EUR
Podizanje svijesti lokalnog stanovništva o potencijalima Crikvenice kao zdravog grada za život svojih građana, ali ujedno i atraktivne turističke destinacije za sve koji su u potrazi za zdravljem	Grupne rekreativne aktivnosti / isti dan u tjednu (šetnje, planinarenje, bicikliranje našim stazama i putevima) -Radionice (branje ljekovitog jestivog bilja) Brošura lokalnog jestivog bilja – 100 kom + online izdanje	-Radio Crikvenica -Primorske novitadi	Grad Crikvenica Terme Selce TZG NutriMarLin NutriMarLin	Jednom tjedno lipanj do rujan Jednom mjesečno – ožujak i travanj Jednom	300 EUR Volonterski 600 EUR
Stvaranje sadržaja koji promiču zdrav način života, za lokalno stanovništvo, ali i za turiste (predavanja, radionice, organizirana rekreacija na otvorenom...)	Predavanja (o crikveničkoj klimi, zdravom zraku, zdravom načinu prehrane baziranom na namirnicama našeg kraja) – za turističke agencije EDUKACIJA: Škola disanja na otvorenom Edukativna brošura za EU	Stranica u Primorskim novitadima	TZG Terme Selce NutriMarLin Terme Selce	Jednom godišnje Jednom godišnje Jednom	Volonterski Volonterski 1.500 EUR Volonterski

	<p>tjedan kretanja – 1000 KOM + ONHLINE IZDANJE</p> <p>Edukativne interaktivne radionice u vrtićima i školama: REKREACIJA – ZDRAVA PREHRANA – ZAŠTITA OKOLIŠA</p> <p>VJEŽBE: 'Turisti vježbaju s nama'</p>		<p>Terme Selce NutriMarLin Fitness Studio</p> <p>Terme Selce NutriMarLin Fitness Studio</p> <p>Terme Selce</p>	<p>Jednom godišnje</p>	<p>Volonterski</p>
Upoznavanje sa zdravom prehranom	<p>-Upoznavanje sa zdravom prehranom -Kviz / Nabranje zdravih namirnica/ simbolična nagrada za pobjednika</p> <p>INTERAKTIVNE RADIONICE I PARLAONICA: 'Mentalna spremnost i prehrana'</p> <p>PREDAVANJE: 'Pravilna prehrana u trudnoći i nakon trudnoće'</p> <p>Zdravlje u tvrtkama – edukativna brošura – 100 kom i online izdanje</p>	sve društvene mreže	<p>NutriMarLin Terme Selce</p> <p>Terme Selce</p> <p>Terme Selce</p> <p>Terme Selce NutriMarLin</p>	<p>Jednom godišnje</p> <p>Jednom godišnje</p> <p>Jednom godišnje</p> <p>Jednom</p>	<p>270 EUR</p> <p>Volonterski</p> <p>Volonterski</p> <p>1000 EUR</p>

Radionice radi motivacije roditelja	-Aktivna edukacijska šetnja -Natjecanje u trbušnjacima na klupici	sve društvene mreže	Fitness studio Terme Selce Fitness studio	4 puta u ljetnoj sezoni 4 puta u ljetnoj sezoni	270 EUR 270 EUR
Edukacija šireg pučanstva o važnosti implementacije pravilne prehrane/ Odgajati vlastitu djecu o važnosti pravilne prehrane i njenog utjecaja na zdravlje	Edukativne radionice "Zdravlje za mene i moju obitelj" Edukativna brošura "Zdravlje po mjeri svakoga" (i kratke recepte) 100 kom + online izdanje		NutriMarLin & TZG Crikvenica -u suradnji s TZ Vinodol Terme Selce NutriMarLin	2 puta godišnje jednom	270 EUR 1.100 EUR
Preporuke pravilne prehrane obzirom na dob, spol	Grupe podrške osobama koji vode bitku sa povećanom tjelesnom težinom	-društvene mreže -Internet portali	NutriMarLin		volonterski
Pokazati primjere obroka koji se mogu konzumirati kroz dan, posebice nakon fizičke aktivnosti	Edukativne radionice pripreme zdravih obroka	novine (Novi list, Primorske novitadi, informator)	NutriMarLin	2 puta godišnje	270 EUR
Potaknuti građane Crikvenice svih dobnih skupina na aktivno provođenje slobodnog vremena	suradnja s profesorima TZK u školama	-brošura -u Primorskim novitadima	Škola za primijenjenu umjetnost u Rijeci	jednom	
Razvijanje svijesti o	Obilježavanje Međunarodnog	-društvene mreže	Terme Selce	Jednom godišnje	volonterski

povezanosti svih aspekata zdravlja/Unaprjeđenje zdravlja, socijalizacija, prevencija bolesti	dana osoba s invaliditetom – RADIONICA: „Šetnica bez prepreka“ radionice za proveditelja programa		Škola za primijenjenu umjetnost u Rijeci	2 puta	270 EUR

4. PLAN PRAĆENJA I EVALUACIJE

Projekcije očekivanih rezultata

OPĆI: Kod lokalnog stanovništva, od mladih do starijih, osvještavanje o:

1-važnosti zdravlja

2-važnosti prevencije bolesti

3-važnosti zdravstvenog turizma grada i rivijere

SPECIFIČNI: kod iznajmljivača, hotelijera i ugostitelja i drugih uslužnih djelatnosti u turizmu

1-značenje djelatnosti za cjelogodišnji zdravstveni turizam (radi mikroklimatskih i stručnih resursa)

2-lanac dobavljača usluga i proizvoda u službi razvoja cjelogodišnjeg turizma

3-motivacija za izradu online kataloga ponuđača koji rade cijele godine (radi privlačenja osoba iz poslovne zajednice na programe zdravlja i wellbeinga/ po modelu TS program za kontrolore / ROLE MODEL RAZVILA IBD – iskustvo 6. godina, 300 osoba).

Tijekom provođenja projekta vodit će se izvješće o provedenim aktivnostima prema terminskom planu. Uključivat će: nositelja aktivnosti, datum/mjesto provedbe, broj sudionika/korisnika, promotivne aktivnosti vezane za aktivnost, upitnik za sudionike. Na kraju projekta bit će izrađeno završno izvješće.

4. UNAPRJEĐIVANJE SKRBI O STARIJIMA U ZAJEDNICI

Članovi tima: Jasminka Citković, Irena Gašparović, Edita Kalanj, Kristina Manestar, Juraj Rošić

Pridruženi član: Zoran Spoja

Koordinator tima: Petra Verbanac

Prijedlog izradila: Petra Verbanac

1. ANALIZA STANJA, DETERMINANTI I PROBLEMA

Stanovništvo u Hrvatskoj sve više stari te su potrebe za dugotrajnom skrbi u porastu. Starijim i ostalim osobama kojima je zbog otežane funkcionalne sposobnosti i narušenog zdravstvenog stanja potrebna pomoć i nadzor druge osobe u zadovoljenju svih potreba u punom opsegu, neophodno je osigurati primjerene usluge dugotrajne intenzivne skrbi u vlastitom domu kao i dostatne smještajne kapacitete (Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021.g.do 2027.g.).

Procjene udjela stanovništva starijeg od 65 godina na području PGŽ su 25.67 %, 2021.g. (<https://popis2021.hr/>). Ostali podaci iz Popisa 2021 još uvijek nisu dostupni. Za usporedbu procjena stanovništva starijeg od 65 godina na području PGŽ iz 2011.g. je 18.91 % što znači da udio starijeg stanovništva raste te je potrebno osmišljavati usluge i programe koji će zadovoljiti njihove potrebe.

Iz Prijedloga Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021.g.do 2027.g. vidljivo je kako se u 2020. godini provodilo se istraživanje potreba osoba starije životne dobi u trajanju od dva mjeseca pri centrima za socijalnu skrb. U istraživanju je sudjelovalo 3 001 osoba starije životne dobi, a obuhvaćene su bile sve županije. Istraživanje je provedeno radi utvrđivanja vrsta usluga iz sustava socijalne skrbi za kojima postoji najveća potreba. Rezultati su pokazali da starije osobe smatraju da su usluga pomoći u kući i usluga smještaja najpotrebnije socijalne usluge, što znači da je ponajprije potrebno razvijati usluge u lokalnoj zajednici koje će starijim osobama omogućiti da ostanu što duže živjeti u vlastitim domovima.

Prijedlozi / sugestije Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021.g.do 2027.g. :

- povećati iznose novčanih pomoći
- povećanje mirovine
- smanjiti cijenu usluge pomoći u kući za one koji plaćaju 50% ili podići zakonski cenzus
- osigurati prijevoz do liječnika/trgovine za osobe koje žive u udaljenim selima
- otvaranje više domova za starije osobe
- povećanje smještajnog kapaciteta u domovima za starije osobe kako bi se skratio dugi period čekanja na smještaj
- starim i nemoćnim osobama omogućiti brzi smještaj u dom za stare blizu mjesta prebivališta. (Teško je

prihvatiti smještaj u udomiteljskoj obitelji, posebno na drugom kraju Republike Hrvatske.)

- organizirati društvene aktivnosti (povremena druženja) u sklopu udruga umirovljenika (samoća je teška)

- veća dostupnost psihosocijalne podrške

- više projekata/programa kako bi se popravila kvalitete života starijih osoba

- nastaviti program Zaželi

Skrb za starije se provodi kroz institucionalnu i izvaninstitucionalnu zaštitu.

Smještaj je institucijska usluga kojom se korisniku osigurava intenzivna skrb i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba kada to nije moguće osigurati u obitelji i pružanjem drugih socijalnih usluga.

Smještajem se osigurava stanovanje i organizirane aktivnosti tijekom dana uz stalnu stručnu i drugu pomoć i potporu u osiguravanju osnovnih i dodatnih životnih potreba, a koje ne mogu biti zadovoljene u obitelji.

Na području Grada Crikvenice trenutno postoje četiri smještaja za starije osobe:

- Obiteljski dom za starije Jadranovo, Dramalj. Kapacitet ustanove je 20 korisnika, a s područja Grada Crikvenice trenutno je 5 korisnika.
- Centar za njegu i rehabilitaciju Željka Pleše, Dramalj. Kapacitet ustanove je 17 korisnika, a s područja Grada Crikvenice trenutno je 4 korisnika.
- Obiteljski dom za starije Andrea Margitić, Crikvenica. Kapacitet ustanove je 20 korisnika, a s područja Grada Crikvenice trenutno je 10 korisnika.
- Obiteljski dom za starije Marko Margitić, Crikvenica. Kapacitet ustanove je 16 korisnika, a s područja Grada Crikvenice trenutno je 3 korisnika.
- Dom za starije osobe Salvia Residence, Crikvenica. Kapacitet ustanove je nije poznat, ukupan broj korisnika 90 (nisu poznati podatci za područje Grada Crikvenice).
- (3 na području Novog Vinodolskog, 2 na području Vinodolske općine)

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi, izvaninstitucionalna usluga **pomoći u kući** obuhvaća:

1. organiziranje prehrane (priprema ili nabava i dostava gotovih obroka)
2. obavljanje kućnih poslova
3. održavanje osobne higijene i/ili
4. zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Usluge pomoći u kući na području Grada Crikvenice (obuhvaćene sve aktivnosti usluge) pružaju:

- Centar za pružanje usluga u zajednici Grada Crikvenice
- Centar za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce
- (projekt Zaželi na području Vinodolske općine)

2. CILJANE SKUPINE

- a) opća populacija Grada Crikvenice
- b) stanovnici Grada Crikvenice stariji od 65 godina
- c) negovatelji i pomagači starijim osobama
- d) potencijalni pružatelji novih usluga za starije osobe (dnevni boravak)

3. CILJEVI + PLAN AKTIVNOSTI I PLAN IMPLEMENTACIJE

OPĆI CILJ: "poboljšanje kvalitete života starijih osoba na području Grada Crikvenice s naglaskom na koncept aktivnog starenja".

Koncept aktivnog starenja" - prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, koncept aktivnog starenja velik naglasak stavlja na prava starijih osoba, osiguravajući im zaštitu, sigurnost i skrb kada se ukaže potreba. Aktivno starenje često se poistovjećuje s produženim radnim vijekom, no naglašava kako se riječ "aktivno" odnosi na neprekinutu participaciju u socijalnom, ekonomskom, kulturnom, duhovnom i građanskom životu, a ne samo na aktivnost u svijetu rada.

	Cilj	Aktivnost	Pokazatelji ostvarenosti	Nositelj aktivnosti	Vremensko razdoblje provedbe	Okvirna procjena troškova (Euro)/ godišnje
OPĆI	poboljšanje kvalitete života starijih osoba na području Grada Crikvenice s naglaskom na koncept aktivnog starenja					
SPECIFIČNI	<p>Povećanje vidljivosti, dostupnosti postojećih usluga za starije osobe na području Grada Crikvenice i podizanje efikasnosti u njihovom pružanju kroz jače povezivanje/umrežavanje postojećih pružatelja</p> <p>Podciljevi:</p> <p>-umrežavanje svih postojećih dionika/pružatelja usluga za starije osobe</p>	<p>Detekcija svih pružatelja usluga za starije osobe u Gradu Crikvenici i stvaranje neformalne mreže s ciljem koordinacije budućih akcija vidljivosti</p> <p>Oblikovanje ankete za prikupljanje podataka o dostupnim uslugama u Crikvenici</p> <p>Analiza prikupljenih podataka</p>	<p>Stvaranje Vodiča za starije osobe s pregledom svih dostupnih prava i usluga koje je moguće ostvariti na području Grada Crikvenice (2.000 kom + online izdanje)</p>	Svi dionici	Tijekom trajanja projekta	650 EUR
	-dobivanje preciznog pregleda već dostupnih usluga za starije osobe na području Grada Crikvenice	Medijska promocija i organizacija	Broj medijskih objava na temu Zdravi Grad (stariji)	Grad Crikvenica	Tijekom trajanja projekta	-
	Razvoj novih usluga i aktivnosti za podizanje	Nordijsko hodanje za starije osobe u suradnji s Opatijskim	Broj korisnika osoba starije životne dobi	Crveni križ	Svake godine povodom Svjetskog	volonterski

	kvalitete života starijih osoba	sportskim društvom Gorovo	koja koristi aktivnost		dana zdravlja, 7.4.	
		Tjelesna aktivnost za starije osobe	Broj korisnika osoba starije životne dobi koja koristi aktivnost	Grad Crikvenica (zakup dvorane)	Tijekom trajanja projekta	15.000 EUR
		Osiguranje besplatnog parkinga za starije osobe	Broj korisnika osoba starije životne dobi koja koristi uslugu besplatnog parkiranja	Grad Crikvenica	Tijekom trajanja projekta	65.000 EUR
		Mjerenje šećera u krvi i tlaka	Broj korisnika osoba starije životne dobi koja koristi uslugu mjerenja šećera u krvi i tlaka	Crveni križ	Tijekom trajanja projekta	
		Osnivanje dnevnog boravka za starije osobe	Broj korisnika osoba starije životne dobi koja koristi uslugu besplatnog parkiranja j korisnika (predviđeno za 30 korisnika)	Centar za pružanje usluga u zajednici Grada Crikvenice (osiguranje obroka: Centar za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce)	Tijekom trajanja projekta	
		Sportski susreti umirovljenika, 1.5.	Broj sudionika manifestacije	Grad Crikvenica ; udruge	Svake godine, 1. 5.	6.700 EUR
		Alzheimer cafe	Broj sudionika predavanja	CPUZ Grada Crikvenice	Dva puta tijekom trajanja projekta	800 EUR
		Besplatno učlanjenje u knjižnicu	Broj ostvarenih besplatnih upisa starijih osoba	Gradska knjižnica i čitaonica	Godišnje; povodom Dana Knjige i Mjeseca Knjige	
		Tjedan umirovljenika	Broj sudionika	Udruge	Svake godine, tijekom trajanja projekta	

		Sudjelovanje na simpoziju Edukal – Udruga Alzheimer	Broj sudionika	CPUZ Grada Crikvenice	Svake godine, tijekom trajanja projekta	13EUR po sudioniku – ZOOM kotizacija (ukupno 66 EUR), 95 EUR uživo po sudioniku
		Edukacija „Ugovori o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju“	Broj sudionika	Udruge	Dvapat tijekom trajanja projekta	135 EUR
		Aktivnosti u sklopu udruga	Broj sudionika	Udruge	Tijekom trajanja projekta	
	Unaprjeđivanje skrbi za starije osobe kroz očuvanje i osnaživanje kapaciteta pomagača	Analiza potreba pomagača za stručnom podrškom u svrhu prevencije "burnouta" (predviđeno za pružatelje usluge smještaja i usluge pomoći u kući) (Oblikovanje i provedba stručne psihološke individualne i/ili grupne podrške njegovateljima-dodatna aktivnost-DODATNA AKTIVNOST)	Broj pomagača kojima je pružena podrška (prevencija burnout-a)	Kristina Manestar	Tijekom trajanja projekta	
	Prevenција izoliranosti starijih osoba	Upitnik o sudjelovanju u aktivnosti radi poticanja širenja socijalne mreže korisnika i prevencije izoliranosti	Broj korisnika koji su sudjelovali u navedenoj aktivnosti	Centar za pružanje usluga u zajednici Izvor	Za vrijeme trajanja projekta	
	Evaluacija aktivnosti provedbe projekta	Upitnik o informiranosti starijih osoba	Broj korisnika koji su koristili neku od provedenih aktivnosti	Svi dionici	Na kraju projekta	

4. PLAN PRAĆENJA I EVALUACIJE

Tijekom trajanja projekta bilježit će se realizacija aktivnosti u posebnom planu realizacije aktivnosti koja će uključivati broj sudionika/korisnika određene usluge, datum provedbe, te nositelj aktivnosti. Na kraju provedbe projekta formirat će se upitnik o informiranosti starijih osoba koji su koristili neku od provedenih aktivnosti te će se nadopuniti podatci o ukupnom broju starijih osoba po dobnim skupinama na području Grada Crikvenice čim budu objavljeni detaljni podatci Državnog zavoda za statistiku.

KLASA: 013-02/22-01/01

URBROJ: 2170-5-04/03-23-6

Crikvenica, 27. veljače 2023.g.

GRADSKO VIJEĆE GRADA CRIKVENICE

Predsjednica

mr.sc. Vesna Car Samsa, dipl.ing., v.r.